

Nr 38

Justitiekammarens betänkande i anledning av propositionen 1973:166 med förslag till vapenlag m. m. jämte motioner.

Propositionen

I propositionen 1973:166 har Kungl. Maj:t (justitiedepartementet) föreslagit riksdagen

dels att anta i propositionen framlagt förslag till vapenlag,

dels att yttra sig över vad föredragande departementschefen förordat.

Beträffande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till vad utskottet anför på s. 16.

Motionerna

I motionen 1973:2098 av herrar Johansson i Växjö (c) och Andersson i Ljung (m) hemställs att riksdagen vid sin behandling av prop. 166 beslutar 1. att de regler som föreslagits gälla för vapenhandlares utlåning för provskjutning av pistol eller annat fickvapen eller kulsprutepistol eller annat automatvapen utvidgas att gälla för alla typer av vapen i fall där inte kunden kan uppvisa interimstillstånd från polismyndigheten, 2. att i 32 § vapenlagen införa en hänvisning till 31 § lagen om jakt och 3. att för att erhålla tillstånd att bedriva handel med vapen skall erfordras att det finns möjlighet att på betryggande sätt förvara vapnen i affärslokalen.

I motionen 1973:2099 av herr Romanus (fp) och fru Fränkel (fp) hemställs att riksdagen vid antagande av förslaget till vapenlag utesluter punkterna 4 och 5 i 2 §, vilket innebär att startvapen och luft- och fjädervapen kommer att omfattas av lagen och att andra stycket 6 § allmänna ordningsstadgan som en följd härav utgår.

Motionsskälens redovisas nedan under rubriken Utskottet.

Lagförslagen

De vid propositionen fogade författningsförslagen är av följande lydelse:

1 Förslag till

Vapenlag

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser

1 § Med skjutvapen förstås i denna lag

1. vapen med vilket kula, hagel eller annan projektil kan skjutas ut med hjälp av krutladdning, kolsyreladdning, komprimerad luft eller annat liknande utskjutningsmedel,

2. apparat eller anordning som beträffande verkan och ändamål är jämförlig med vapen som avses under 1.

Vad som sägs om skjutvapen gäller även

- a. obrukbart vapen, som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,
- b. löst slutstycke, ljuddämpare, eldrör eller pipa till skjutvapen och
- c. annan anordning som möjliggör att till ett skjutvapen användes annan ammunition än vapnet är avsett för.

2 § Lagen gäller ej

1. skjutvapen som har tillverkats före år 1860,
2. bultpistol som är avsedd för användning inom byggnadsindustrin,
3. skjutapparat för slakt, signalgivning, livräddning eller annat därmed jämförligt ändamål,
4. startvapen och
5. luft- eller fjädervapen som är avsett för målskjutning och som har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt.

3 § Med ammunition förstås i denna lag patron eller projektil till handvapen på vilket lagen äger tillämpning samt tändhatt eller annat tändmedel till sådan patron eller projektil.

Om ammunition som är att hänföra till explosiv vara eller som innehåller gift finns bestämmelser även i förordningen (1949:341) om explosiva varor och i lagen (1973:329) om hälso- och miljöfarliga varor.

4 § Lagen gäller ej

1. hagel eller annan massiv kula,
2. hagelpatron eller tändhatt därtill,
3. kolsyrepatron,

4. patron- eller laddningshylsa utan tändhatt, avsedd för handvapen på vilket lagen äger tillämpning och

5. kulammunition med centralantändning, som är avsedd för jaktstud-sare.

Allmänna bestämmelser

5 § Utan tillstånd enligt denna lag får ej någon

1. inneha skjutvapen,
2. förvärva ammunition,
3. införa skjutvapen eller ammunition till riket eller
4. driva handel med skjutvapen.

Om undantag från skyldigheten att inhämta tillstånd finns bestämmelser i 13, 16, 21, 22, 25, och 45 §§.

6 § Skjutvapen eller ammunition får ej överlåtas eller upplåtas till annan än den som har tillstånd att inneha vapnet eller att förvärva ammunitionen, om ej annat följer av 13, 22, 25 eller 45 §.

7 § Polismyndigheten prövar fråga om tillstånd eller inlösen enligt denna lag.

Tillstånd att inneha skjutvapen m.m.

8 § Tillstånd att inneha skjutvapen får meddelas

1. enskild person,
2. skytteförbund, skyttekrets eller skytteförening som tillhör det frivilliga, statskontrollerade skytteväsendet och
3. annan sammanslutning beträffande vilken Kungl. Maj:t förordnat därom.

9 § Enskild person får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen endast om han har behov av vapnet och det skäligen kan antagas att han ej kommer att missbruka det. I fråga om skjutvapen som huvudsakligen har affektions- eller prydnadsvärde eller jaktvapen som förvärvats på grund av giftorätt eller genom arv eller testamente får tillstånd dock meddelas även i fall då den som vill inneha vapnet ej har behov av att kunna använda det för skjutning.

Tillstånd att inneha pistol eller annat fickvapen, kulsprutepistol eller annat automatvapen får meddelas endats om synnerliga skäl föreligger.

.

10 § Tillstånd att inneha skjutvapen meddelas för särskilt angivet ändamål. Tillståndet får förenas med villkor att vapnet göres varaktigt obrukbart eller med närmare föreskrifter om hur vapnet skall förvaras.

11 § Meddelas tillstånd till innehav av skjutvapen för någon som ännu ej förvärvat ett sådant vapen som tillståndet avser, är dettas giltighet beroende av att förvärv sker inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande eller den längre tid tillståndsmyndigheten i särskilt fall föreskriver.

Tillstånd till förvärv av ammunition

12 § Tillstånd att förvärva ammunition får meddelas enskild person eller sammanslutning som avses i 8 §.

Tillstånd som avses i första stycket får meddelas den som är i behov av ammunitionen och skäligen kan antagas ej komma att missbruka den. Tillstånd får beviljas enskild person endast om denne har tillstånd att inneha sådant vapen för vilket ammunitionen är avsedd.

Om ej annat förordnas i särskilt fall, gäller tillstånd till förvärv av ammunition ett år från dagen för tillståndets meddelande.

13 § Ammunition får överlåtas även till den som saknar tillstånd som avses i 12 § i följande fall, nämligen

1. Deltagare i jakt får för förbrukning under jakten till annan deltagare överlåta ammunition till vapen som denne är berättigad att inneha.

2. Vid tillfällig upplåtelse av skjutvapen enligt 22 § får upplåtaren även överlåta den ammunition till vapnet som låntagaren i varje särskilt fall kan antagas behöva.

3. Sammanslutning som avses i 8 § får till medlem eller till medlem av annan sådan sammanslutning överlåta ammunition att förbrukas vid övning eller tävlingskjutning som äger rum under sammanslutningens kontroll.

Tillstånd till införsel av skjutvapen eller ammunition

14 § I fråga om tillstånd till införsel av skjutvapen eller ammunition gäller i tillämpliga delar 8 — 10 och 12 §§.

15 § Tillstånd till införsel av skjutvapen eller ammunition medför rätt att under tid och för ändamål som särskilt anges i tillståndet här i riket inneha den egendom som införts hit med stöd av tillståndet.

Tillstånd till införsel, som ej utnyttjats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande eller den längre tid tillståndsmyndigheten i särskilt fall föreskriver, är ogiltigt.

16 § Införsel av skjutvapen eller ammunition får ske utan särskilt tillstånd i följande fall, nämligen

1. Enskild person får införa skjutvapen, som han är berättigad att här i riket inneha för personligt bruk, samt ammunition som behörigen förvärvat här i riket. Vad nu sagts äger motsvarande tillämpning beträffande sammanslutning som avses i 8 §.

2. För tillfällig användning vid jakt eller tävling här i riket får svensk, dansk, finsk eller norsk medborgare från Danmark, Finland eller Norge införa jakt- eller tävlingsskjutvapen med tillhörande ammunition. Vapnet och ammunitionen får i sådant fall utan tillstånd innehas här i riket av den som har infört egendomen under högst tre månader från införseldagen.

3. Skjutvapen och ammunition får transiteras till ort inom riket.

17 § Skjutvapen och ammunition, som resande medfört till riket för personligt bruk men ej varit berättigad att införa, får åter utföras, om egendomen i behörig ordning anmälts för tullmyndighet. Återutföres ej egendomen inom fyra månader efter sådan anmälan eller den längre tid därefter som generaltullstyrelsen eller efter styrelsens bemyndigande annan tullmyndighet i särskilt fall bestämmer, tillfaller egendomen staten. I sådant fall skall egendomen behandlas som om den hade förklarats förverkad.

Handel med skjutvapen

18 § Tillstånd att driva handel med skjutvapen får meddelas den som är berättigad att idka handel i allmänhet och som har gjort sig känd för ordentlighet och pålitlighet.

19 § Tillstånd som avses i 18 § medför rätt att inneha skjutvapen. I tillståndet får dock föreskrivas att denna rätt skall omfatta endast vissa typer av skjutvapen eller endast ett visst antal skjutvapen åt gången. Tillståndet får även förenas med närmare föreskrifter om hur vapnen skall förvaras.

20 § Utan hinder av 14 § får tillstånd meddelas den som är berättigad att idka handel med skjutvapen att till riket införa sådana skjutvapen som omfattas av hans handelstillstånd.

Vapen i dödsbo och konkursbo

21 § Skjutvapen som ingår i dödsbo eller konkursbo får utan särskilt

tillstånd innehas av den som har omhändertagit boet intill dess

1. vapnet har överlåtits till någon som är berättigad att inneha det,
2. skyldighet att avlämna vapnet har inträtt enligt 28 eller, i fråga om dödsbo, 35 §, eller
3. i fråga om konkursbo, konkursen har avslutats.

Utlåning av skjutvapen

22 § Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till annan under följande villkor, nämligen

1. Utlåning får ske endast för kortare tid, högst två veckor.
2. Vapnet får lånas ut endast för samma ändamål som innehavarens tillstånd avser eller, om vapnet utlånas av vapenhandlare till spekulant, för provskjutning på skjutbana.

3. Låntagaren skall ha fyllt aderton år. Vapen får dock utlånas även till den som ej fyllt aderton år, om det skall användas vid övning eller tävling som äger rum under kontroll av sammanslutning som avses i 8 §. Vidare får annat vapen än pistol eller annat fickvapen eller kulsprutepistol eller annat automatvapen utlånas även till den som fyllt femton men ej aderton år i fall då vapnet endast skall innehas och användas av denne under uppsikt av upplåtaren.

4. Utlåning av pistol eller annat fickvapen eller kulsprutepistol eller annat automatvapen får ske endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av sammanslutning som avses i 8 §, om icke låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ.

5. Om tillstånd för enskild att inneha visst slag av skjutvapen enligt särskild föreskrift ej får meddelas med mindre vederbörande genom avlagt skytteprov eller på annat sätt ådagalagt att han är lämplig att inneha vapnet, får utlåning av sådant vapen ske endast till den som motsvarar samma krav. Vad nu sagts gäller dock ej när vapnet skall användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana.

Vapenhandlare får vid tillämpningen av denna paragraf anlita annan person som godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

23 § Utlåning av skjutvapen enligt 22 § får ej ske till den som har fått skjutvapen förklarad förverkat eller tillstånd till innehav av skjutvapen återkallat eller som av annat skäl kan antagas komma att missbruka vapnet.

Ändring och reparation av skjutvapen

24 § Den som är berättigad att inneha ett skjutvapen får inte utan nytt tillstånd till innehav vidtaga åtgärder med vapnet som innebär att det därefter till funktions- eller verkningsgrad kommer att vara fråga om ett väsentligt annorlunda vapen. Vad nu sagts gäller ej den som har tillstånd att driva handel med vapen i den mån det ändrade vapnet omfattas av detta tillstånd.

Vid reparation av skjutvapen får försliten eller eljest otjänlig vapendel av det slag som avses i 1 § andra stycket utbytas mot ny likadan vapendel utan särskilt tillstånd.

25 § För reparation eller översyn får skjutvapen lämnas till och tillfälligt innehas av

1. den som är berättigad att idka handel med sådant vapen,
2. den som med tillämpning av 22 § 3 och 4 samt 23 § skulle vara berättigad att låna och självständigt handha vapnet eller
3. den som av polismyndighet har godkänts att mottaga vapen för reparation eller översyn.

Förvaring av skjutvapen och ammunition

26 § Den som innehar skjutvapen eller ammunition är skyldig att taga sådan vård om egendomen att fara ej uppkommer att den åtkommes av någon obehörig.

Skjutvapen eller en för vapnets funktion vital del samt ammunition skall förvaras under lås.

27 § När särskild anledning föreligger därtill får polismyndighet även i annat fall än som avses i 10, 14 eller 19 § meddela närmare föreskrifter om hur den som är berättigad att inneha skjutvapen skall förvara dessa.

28 § Ingår skjutvapen bland tillgångarna i dödsbo eller konkursbo, får polismyndigheten, när särskild anledning föreligger, förordna att vapnet tills vidare skall förvaras av myndigheten eller annan som myndigheten anvisar. Den som omhänderhar boets egendom är i så fall skyldig att efter särskild anmaning och inom därvid föreskriven tid avlämna egendomen till den som sålunda skall förvara egendomen.

Återkallelse av tillstånd m.m.

29 § Har innehavare av skjutvapen genom missbruk av vapnet eller oaktsamhet därmed eller på annat sätt visat att han är olämplig att inneha vapen eller föreligger eljest skäligen anledning därtill, får tillstånd att inneha

eller införa skjutvapen återkallas.

30 § Meddelas beslut som avses i 29 §, skall tillstånd som har meddelats vapeninnehavaren att förvärva ammunition till vapnet också återkallas.

Tillstånd att förvärva ammunition får även återkallas, om tillståndshavare har missbrukat ammunition som han har förvärvat på grund av tillståndet eller om skälig anledning därtill eljest föreligger.

31 § Tillstånd att idka handel med skjutvapen får återkallas, om tillståndshavaren har åsidosatt bestämmelse i denna lag eller med stöd därav utfärdad föreskrift eller om förutsättningar för tillståndet eljest ej längre föreligger.

32 § Föreligger risk för missbruk av skjutvapen, kan polismyndighet besluta att vapnet och därtill hörande ammunition skall omhändertagas. Är faran för missbruk överhängande, får polisman även utan sådant beslut omhändertaga vapnet och ammunitionen. I sådant fall skall polismannen skyndsamt anmäla åtgärden hos polismyndigheten, som omedelbart skall pröva om omhändertagandet skall bestå.

Vad som i första stycket sägs om polisman gäller även ordningsvakt som med stöd av myndighets förordnande utövar jaktbevakning samt personal vid domänverket, tullverket eller rennäringsavdelning vid lantbruksnämnd.

Finns någon som har tillstånd att inneha den omhändertagna egendomen och återkallas ej tillståndet, skall egendomen återlämnas till innehavaren så snart det skäligen kan antagas att det ej längre föreligger någon risk för missbruk.

Inlösen

33 § Skjutvapen och därtill hörande ammunition skall inlösas av staten om

1. tillstånd som medför rätt att inneha vapnet har återkallats utan att egendomen har förklarats förverkad eller är tagen i beslag,
2. vapeninnehavaren har avlidit,
3. ansökan om tillstånd till innehav av vapen som förvärvats genom arv, testamente eller på grund av giftorätt har avslagits,
4. domstol har funnit att vapen, som innehas av någon som ej är berättigad därtill, ej skall förklaras förverkat.

34 § Inlösen enligt 33 § äger ej rum, om egendomen överlåtes till någon, som är berättigad att inneha den, inom ett år från det att vapeninnehavaren avled eller tre månader från det att beslut som avses i 33 § meddelades eller, om egendomen då var tagen i beslag, beslaget hävdes.

Inlösen enligt 33 § äger ej heller rum, om ansökan om tillstånd att inneha vapnet göres inom tid som anges i första stycket. Avslås ansökningen skall egendomen inlösas, om den ej inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överlåts till någon som är berättigad att inneha den.

Polismyndigheten får medge förlängning av tid som avses i första eller andra stycket, varje gång med högst sex månader.

35 § Skall vapen och ammunition inlösas enligt 33 §, är innehavaren skyldig att efter särskild anmaning och inom därvid föreskriven tid avlämna egendomen till polismyndigheten eller den myndigheten bestämmer. I fall som avses i 33 § 1 gäller detta även tillståndsbeviset angående vapnet.

36 § För vapen och ammunition som inlöses skall betalas löseskilling med belopp som motsvarar egendomens marknadsvärde. Normer för beräkning av ersättningen får fastställas av Kungl. Maj:t.

Ansvarsbestämmelser m.m.

37 § Till fängelse i högst två år dömes den som uppsåtligen

1. innehar skjutvapen utan att vara berättigad därtill,
2. överlåter eller upplåter skjutvapen till den som ej är berättigad att inneha vapnet.

Har gärningen begåtts av oaktsamhet eller är brottet ringa, dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

38 § Till böter eller fängelse i högst sex månader dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. missbrukar rätt att inneha skjutvapen genom att använda det för annat ändamål än han är berättigad till,
2. bryter mot föreskrift om förvaring av vapen som meddelats enligt 10, 14, 19 eller 27 §,
3. i fråga om skjutvapen och ammunition, vilka innehaves av sammanslutning som avses i 8 §, eller skjutvapen, som innehaves av vapenhandlare, bryter mot förvaringsbestämmelserna i 26 §,
4. förvärvar ammunition utan att vara berättigad därtill eller underlåter att efterkomma anmaning enligt 35 § att avlämna ammunition,
5. överlåter ammunition till den som ej är berättigad att förvärva ammunitionen,
6. idkar handel med skjutvapen utan tillstånd.

39 § Om ansvar för olovlig införsel av vapen eller ammunition och för försök till sådant brott finns bestämmelser i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

40 § Egendom med vilken tagits befattning eller förfarits på sätt som utgör brott enligt 37 § eller 38 § 1, 4 eller 5 skall förklaras förverkad, om det ej är uppenbart obilligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat. Förklaras vapen förverkat, får även därtill hörande ammunition förklaras förverkad.

41 § Angående beslag av egendom, som kan antagas vara förverkad enligt 40 §, gäller bestämmelserna om beslag i rättegångsbalken med följande avvikelser.

1. Ordningsvakt, som med stöd av myndighets förordnande utövar jaktbevakning samt personal vid domänverket, tullverket eller rennäringssavdelning vid lantbruksnämnd äger samma rätt att taga egendom i beslag som tillkommer polisman.

2. Bestämmelsen att åtal skall väckas inom viss tid gäller ej i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

Besvär

42 § Talan mot polismyndighets beslut enligt denna lag föres hos länsstyrelsen genom besvär.

Talan mot länsstyrelsens beslut enligt 18, 29, 30 eller 31 § föres hos Kungl. Maj:t genom besvär. Mot länsstyrelsens beslut i fråga angående inlösen av skjutvapen eller ammunition föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Mot länsstyrelsens beslut i annat ärende än som avses i andra stycket får talan ej föras.

43 § Polismyndighets, länsstyrelses och kammarrätts beslut enligt denna lag länder till omedelbar efterrättelse, om ej annorlunda förordnas. Polismyndighets beslut om återkallelse av handelstillstånd länder dock till omedelbar efterrättelse endast i fall då förordnande därom har meddelats i beslutet. Sådant förordnande får meddelas om särskilda skäl föreligger.

Särskilda bestämmelser

44 § Denna lag äger ej tillämpning på staten.

45 § Bestämmelserna i 5 § gäller ej innehav av skjutvapen som överlämnats från staten till

1. statlig tjänsteman eller person som tillhör försvars-, civilförsvars- eller polisväsendet om denne är skyldig att inneha vapnet för tjänsten,

2. sammanslutning, beträffande vilken Kungl. Maj:t förordnat därom,
3. den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel.

Utan hinder av 5 och 6 §§ får skjutvapen vidare överlämnas för verkskyddsändamål till den som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst med skyldighet enligt gällande specialplan att vara utrustad med skjutvapen.

Den till vilken vapen överlämnats med stöd av första eller andra stycket är även berättigad att utan tillstånd från staten förvärva behövlig ammunition till vapnet.

46 § Utan hinder av 8 eller 12 § får tillstånd att inneha skjutvapen eller att förvärva ammunition meddelas den som är skyldig att anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet skall ingå i utrustningen för någon som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- eller bevakningstjänst. Vid sådant tillstånd får knytas särskilda villkor.

Den som fått tillstånd enligt första stycket får överlåta ammunition till den som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst och som enligt gällande specialplan för verkskyddet är skyldig att vara utrustad med vapen.

47 § Polismyndighet skall föra register över vapeninnehav och beslut enligt denna lag.

48 § Närmare föreskrifter om villkor för tillstånd enligt denna lag meddelas av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer.

49 § Rikspolisstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om

1. vilka luft- och fjädervapen som ej omfattas av undantagsbestämmelsen i 2 § 5,
2. vapenhandlares och sammanslutnings förvaring av vapen samt sammanslutnings förvaring av ammunition,
3. registerföringen hos polismyndighet.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1974, då vapenförordningen (1949:340) skall upphöra att gälla.

2. Den som vid lagens ikraftträdande är berättigad att förvärva, inneha, införa eller handla med skjutvapen eller ammunition på grund av tillstånd som beviljats enligt kungörelsen (1927:338) med vissa bestämmelser angående skjutvapen och ammunition, vapenkungörelsen (1934:315) eller vapenförordningen (1949:340) skall anses ha erhållit tillstånd därtill enligt denna lag. Detta gäller också den som mottagit föreskrivet bevis om att han deklarerat innehav av vapen enligt någon av nämnda kungörelser (deklarationsbevis).

3. Skjutvapen som innehas med stöd av deklarationsbevis får utlånas endast för jakt eller övnings- eller tävlingsskjutning.

4. Förbud mot fortsatt innehav av vapen som meddelats före lagens ikraftträdande skall vid tillämpning av lagen jämnställas med beslut om återkallelse av tillstånd.

5. Innehar någon vid lagens ikraftträdande sådant luft- eller fjädervapen som ej omfattas av undantagsbestämmelsen i 2 § 5, ljuddämpare, instickspipa för kulgevär, pistol eller för annat dylikt fickvapen eller annan anordning som möjliggör att till ett skjutvapen kan användas annan ammunition än vapnet är avsett för och avser han att behålla vapnet eller vapendelen, är han skyldig att före utgången av juni 1975 söka tillstånd att inneha egendomen i enlighet med vad som sägs i denna lag. Har sådan ansökan gjorts inom den angivna tiden, är sökanden fri från ansvar för att han har innehaft vapnet eller vapendelen utan att ha varit berättigad därtill. Avslås ansökan, skall med egendomen förfaras på sätt som gäller för vapen för vilket tillstånd har återkallats.

6. I fråga om skjutvapen, som vid lagens ikraftträdande ingår i dödsbo, skall den i 34 § angivna tiden räknas från dagen för ikraftträdandet.

2 Förslag till

Kungörelse om ändring i förordningen (1949: 341) om explosiva varor

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen (1949: 341) om explosiva varor skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Denna förordning skall allenast i den mån Kungl. Maj:t särskilt förordnar därom äga tillämpning på försvarets fabriker, verkstäder, forskningsanstalter och förråd samt kronan tillhöriga explosiva varor, som äro avsedda för försvarets behov. Vad i denna förordning stadgas om transport skall dock utan sådant särskilt förordnande gälla även explosiva varor som nyss nämnts, såvida icke transporten sker under ledning av militärbefäl eller annan av försvarsmyndighet förordnad person.

Beträffande ammunition och tändmedel, som avses i *vapenförordningen*, samt hagelpatroner och härför avsedda tändhattar ävensom *kulammunitiön för jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 millimeter* skola bestämmelserna i 5 och 7 kapitlen av denna förordning äga tillämpning allenast på tillverkares och handlandes befattning med sådana varor i och för rörelsen.

Beträffande ammunition och tändmedel, som avses i *vapenlagen* (1973: 000), samt hagelpatroner och härför avsedda tändhattar ävensom *för jaktstudsare avsedd kulammunitiön med centralantändning* skola bestämmelserna i 5 och 7 kapitlen av denna förordning äga tillämpning allenast på tillverkares och handlandes befattning med sådana varor i och för rörelsen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1974.

¹ Senaste lydelse 1955: 119.

3 Förslag till

Kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan (1956: 617)

Härigenom förordnas, att 6 och 30 §§ allmänna ordningsstadgan (1956: 617) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Inom stadsplanlagt område må sprängning, fyrverkeri och skjutning med eldvapen ej äga rum utan tillstånd av polismyndigheten.

Den som ej fyllt *sexton* år må ej heller inom område, som nyss nämnts, utan sådant tillstånd för skjutning utomhus begagna *luft- eller fjäderbössor eller luft- eller fjäderpistoler*, med *vilka* kulor, hagel eller andra projektiler kunna utskjutas.

Den som ej fyllt *aderton* år må ej heller inom område, som nyss nämnts, utan sådant tillstånd för skjutning utomhus begagna *luft- eller fjädervapen*, med *vilket* kulor, hagel eller andra projektiler kunna utskjutas. *Detsamma gäller även utanför sådant område, om ej skjutningen sker under uppsikt av person som fyllt tjugo år.*

Skjutbana som ej hör till krigsmakten, må icke tagas i bruk innan den godkänts av myndighet, som i första stycket sägs.

30 §

Vapen som använts i strid med 6 § första eller andra stycket och för vapnet avsedd ammunition må, efter ty prövas skäligt, förklaras förverkade till kronan.

Har anordnare av offentlig tillställning begått överträdelse som i 29 § avses, må, efter ty prövas skäligt, förklaras förverkat till kronan vad som uppburits i avgifter eller eljest i ersättning för bevistande av tillställningen. Har vederlaget utgått i annat än penningar och finnes det ej i behåll, må i stället värdet förklaras förverkat.

¹ Senaste lydelse 1972: 784.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Angående beslag av egendom, som kan antagas vara förverkad enligt denna paragraf, gälla bestämmelserna om beslag i rättegångsbalken med den avvikelsen att bestämmelsen att åtal skall väckas inom viss tid ej gäller i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1974.

Utskottet*Propositionens huvudsakliga innehåll*

Gällande bestämmelser om förvärv, innehav och införsel till Sverige av skjutvapen och ammunition samt om handel med skjutvapen finns i vapenförordningen. I propositionen föreslås att vapenförordningen skall ersättas av en vapenlag. I motsats till förordningen innehåller den föreslagna lagen inte några detaljbestämmelser utan endast grundläggande regler på området. Tillämpningsföreskrifter föreslås få meddelas av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer.

Vad gäller skjutvapen och härmed jämförliga anordningar samt vapendelar och tillbehör överensstämmer den föreslagna lagens tillämpningsområde i huvudsak med vapenförordningens. Förslaget innebär emellertid en utvidgning av den nuvarande kontrollen genom att vissa vapendelar som f. n. kan förvärfvas fritt föreslås bli licensbelagda. Detsamma gäller de mest avancerade luft- och fjädervapnen.

Reglerna om förvaring av vapen och ammunition föreslås bli skärpta. Enligt förslaget skall som huvudregel gälla att vapen eller vital del av vapnet skall förvaras under lås. Polismyndighet föreslås vidare få rätt att i vissa fall meddela särskilda föreskrifter om förvaring av vapen. Överträdelse av sådana föreskrifter skall kunna medföra straff medan underlåtenhet av enskild att iakttaga den allmänna förvaringsregeln inte skall leda till straff. I mer svårartade fall kan däremot tillståndet till innehav av vapnet återkallas.

All tillfällig utlåning av vapen föreslås bli begränsad till högst 14 dagar. Detta innebär en skärpning i förhållande till vad som nu gäller för utlåning från vapenhandlare och skytteförening eller liknande sammanslutning. Vidare föreslås bestämmelser som innebär att möjligheterna till lån av pistol, kulsprutepistol eller annat automatvapen blir betydligt mer begränsade än vad som f. n. är fallet.

Till skillnad från vapenförordningen innehåller den nya lagen även vissa särskilda bestämmelser om reparation och översyn av vapen. Beträffande vapen som ingår bland egendomen i dödsbo föreslås bestämmelser som innebär att vapeninnehavet i princip måste avvecklas inom ett år från dödsfallet. Om inte detta sker föreslås att vapnet skall inlösas av staten.

Genom ändringar i allmänna ordningsstadgan (1956:617) föreslås en ytterligare begränsning av ungdomars möjlighet att använda luft- eller fjädervapen såväl inom som utom stadsplanelagt område. Vidare föreslås att vapen som använts i strid mot ifrågavarande bestämmelser jämte därtill hörande ammunition skall kunna förklaras förverkade.

Slutligen föreslås vissa redaktionella ändringar i förordningen om explosiva varor.

Författningarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1974.

Allmänna synpunkter

Under senare år har skjutvapen i allt större utsträckning kommit till användning i samband med allvarliga brott. Särskilt oroande härvidlag är det ökade antalet väpnade rån mot banker och andra penninginrättningar. Åtgärder mot sådan brottslighet har från statsmakternas sida vidtagits i anslutning till brottskommissionens arbete. Vidare har en skärpning skett av straffskalorna för olaga innehav av vapen och sprängämnen i syfte att hindra att sådana hjälpmedel används vid brottslig verksamhet (prop. 1971: 109, JuU 1971: 14, rskr 1971: 205).

Enligt utskottets mening torde det inte råda något tvivel om att det allmännas möjlighet att i erforderlig utsträckning kontrollera innehav och bruk av skjutvapen utgör ett viktigt medel i kampen mot våldsbrottsligheten. En vapenlagstiftning kan emellertid inte utformas enbart med beaktande av kontrollsynpunkter. Angelägenheten av en effektiv kontroll måste vägas mot intresset av att det legitima innehavet och användningen av skjutvapen inte i onödan försvåras. Som departementschefen framhåller är det alldeles övervägande antalet personer, som innehar eller intresserar sig för vapen, laglydiga och ansvarskännande medborgare. En alltför långtgående reglering kan därför av många upplevas som onödig. Samtidigt står det klart att inte ens den mest ingripande reglering kan eliminera risken att vapen åtkommes av obehöriga personer.

Nu gällande vapenförordning har tillämpats sedan 1950 och har som departementschefen framhåller i stort sett visat sig ändamålsenlig. Utskottet kan därför ansluta sig till ställningstagandet i propositionen att de grundprinciper, på vilka vapenförordningen bygger, alltför långtgående reglering kan därför av många upplevas som onödig. Samtidigt står det klart att inte ens den mest ingripande reglering kan eliminera risken att vapen åtkommes av obehöriga personer.

Nu gällande vapenförordning har tillämpats sedan 1950 och har som departementschefen framhåller i stort sett visat sig ändamålsenlig. Utskottet kan därför ansluta sig till ställningstagandet i propositionen att de grundprinciper, på vilka vapenförordningen bygger, alltför långtgående reglering kan därför av många upplevas som onödig. Samtidigt står det klart att inte ens den mest ingripande reglering kan eliminera risken att vapen åtkommes av obehöriga personer.

Lagens tillämpningsområde

Enligt vapenförordningen får skjutvapen inte innehas av annan än den som fått tillstånd eller som deklarerat vapnet enligt äldre bestämmelser. Vapenförordningens definition på skjutvapen är förhållandevis vid och täcker vapen av högst varierande farlighetsgrad. Vissa vapen har dock

undantagits från förordningens tillämpningsområde. Till denna grupp av vapen räknas bl.a. startpistoler samt luft- och fjädervapen för målskjutning.

Användningen av luft- och fjädervapen inom tätbebyggda samhällen regleras i 6 § andra stycket allmänna ordningsstadgan. Enligt lagrummet är det förbjudet för den som inte har fyllt 16 år att utan tillstånd av polismyndighet utomhus begagna luft- och fjädervapen inom stadsplanlagt område. Överträdelse av förbudet straffas med böter. Har den som överträtt förbudet inte fyllt 15 år kan vårdnadshavaren straffas därest han inte gjort vad på honom ankommit för att förhindra förseelsen.

I propositionen föreslås att vapenlagen ges i huvudsak samma tillämpningsområde som vapenförordningen. Således skall startvapen alltså vara licensfria. Vidare undantas från lagens tillämpningsområde bl. a. luft- och fjädervapen som är avsedda för målskjutning och som har en i förhållande till andra jämförbara skjutvapen begränsad effekt. Till skillnad från vad som f. n. gäller kommer således innehav eller förvärv av mera avancerade luft- och fjädervapen att fordra tillstånd.

Användningen av luft- och fjädervapen föreslås liksom hittills bli reglerad i 6 § allmänna ordningsstadgan. Den i paragrafen angivna åldersgränsen för rätt att begagna sådana vapen föreslås bli höjd till 18 år. Vidare föreslås att förbudet att använda luft- och fjädervapen inom stadsplanlagt område skall gälla även utanför sådant område om inte skjutningen sker under uppsikt av den som fyllt 20 år.

I motionen 1973: 2099 påpekas att antalet fall av ren okynnesskjutning med luftbössa är betydande och att åtskilliga olyckor med personskador bl. a. på barn inträffar vid sådan skjutning. Motionärerna framhåller också att luftvapen används vid jakt särskilt på småfåglar trots uttryckligt förbud häremot i jaktstadgan. Anförda förhållanden motiverar enligt motionärerna att licensplikt införs för alla luft- och fjädervapen. Ett licenstvång torde enligt motionärerna vara lättare att upprätthålla än de föreslagna bestämmelserna i allmänna ordningsstadgan, vilka bygger på den orealistiska tanken att enskilda personer kan skilja mellan stadsplanlagt och inte stadsplanlagt område. Motionärerna framhåller vidare att start- och ollonpistoler efter endast smärre ingrepp i vissa fall kan användas som skjutvapen. En fri försäljning av dessa vapen gör det mycket svårt att kontrollera att några otillåtna ändringar på vapen inte sker. Motionärerna tillägger att olyckor med ollonpistoler kan inträffa även om dessa vapen inte ändrats. Enligt motionärerna skulle ett licenstvång för startvapen liksom för luft- och fjädervapen kunna leda till en sanering av leksaksmarknaden så att sådana skjutleksaker som nu är behäftade med uppenbara olycksrisker inte längre kan tillverkas och säljas. Motionsyrkandet går ut på att startvapen samt luft- och fjädervapen inte skall undantas från lagens tillämpningsområde samt att till följd härav bestämmelsen i 6 § andra stycket allmänna ordningsstadgan skall utgå.

Utskottet vill inledningsvis anföra att skjutning med luft- och fjädervapen är ett omtyckt och vanligt fritidsnöje bland inte minst äldre barn och ungdomar. I den mån verksamheten avser målskjutning som sker under ordnade former och betryggande uppsikt av någon erfaren och omdömesgill person torde den vara praktiskt taget helt ofarlig. Å andra sidan är det uppenbart att svåra personskador kan orsakas av att luftvapen handhas på ett vårdslöst och omdömeslöst sätt. Särskilt beaktansvärd är risken för ögonskador som kan leda till bestående men. Någon statistik beträffande förekomsten av skador av luftvapen föreligger visserligen inte, men det råder knappast något tvivel om att sådana vapen årligen bidrar till ett antal personskador. Vidare är det otvivelaktigt så att egendomsskador i viss utsträckning uppstår genom att barn och ungdomar av okynne skjuter mot fönsterrutor, gatlyktor och andra liknande föremål. I viss omfattning torde luftvapen också användas för beskjutning av fåglar och andra mindre djur.

Frågan hur man skall komma till rätta med missförhållanden av berört slag har sedan länge varit föremål för diskussion. Från olika håll har därvid hävdats att luft- och fjädervapen bör vara licenspliktiga. Från statsmakternas sida har emellertid sådana förslag avvisats av främst praktiska skäl. I stället har man valt att för barn och ungdomar reglera användningen av luft- och fjädervapen inom tätbebyggda samhällen, där riskerna för svåra olyckor ansetts vara störst. Reglerna som endast gäller ungdomar under 16 år har som framgått av det ovanstående fått sin plats i allmänna ordningsstadgan.

Enligt utskottets mening måste åtgärder för att motverka barns och ungdoms missbruk av luft- och fjädervapen i första hand grundas på föräldrars och andra vårdnadshavares medverkan. Kan man inte lita på att vårdnadshavarna verkligen ser till att vapnen används under betryggande former torde inte ens den mest ingripande reglering på området kunna eliminera risken för olyckor. Men även det allmänna måste medverka. Det torde kunna förutsättas att i det övervägande antalet fall, då okynneskjutning eller olyckor förekommit, föräldrarna saknat kännedom om på vad sätt vapnen använts. Det är därför särskilt angeläget att förhindra att underåriga självständigt får handskas med vapen.

Den i propositionen föreslagna lösningen att licensbelägga mera avancerade vapentyper samt att höja åldersgränsen i 6 § allmänna ordningsstadgan till 18 år och utvidga regleringen till att gälla även område som inte är stadsplanlagt tillgodoser i viss utsträckning nyssnämnda önskemål. De invändningar, som kan riktas mot nu gällande ordning, har emellertid i huvudsak samma tyngd när det gäller propositionens förslag. En förutsättning för att åtgärder som innebär inskränkningar i det fria användningsområdet skall bli effektiva är att efterlevnaden av bestämmelserna i tillräcklig utsträckning kan kontrolleras. Av naturliga skäl torde en effektiv kontroll vara svår att åstadkomma särskilt i mindre tätbefolkade områden. Det bör också beaktas att bestämmelserna i allmänna ordningsstadgan

endast gäller användningen av vapen. En person under 18 år kan således medföra ett luftvapen på gator och ute i naturen utan risk för ingripande från polisens sida. Föräldraansvar enligt allmänna ordningsstadgan torde mera sällan kunna ifrågakomma eftersom föräldrarna vanligen saknar kännedom om barnens användning av vapen. Vidare torde det vara svårt att visa att föräldrarna gjort sig skyldiga till försummelse i fråga om handhavandet av vapnen.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet inte att den av departementschefen förordade lösningen erbjuder tillräckliga möjligheter att förhindra missbruk av luft- och fjädervapen. Från säkerhetssynpunkt talar starka skäl för motionärernas förslag att föra in alla luft- och fjädervapen under vapenlagens tillämpningsområde och införa en generell licensplikt. En sådan ordning skulle innebära att vapenlagens allmänna bestämmelser om bl. a. förvaring, utlåning, kontroll och påföljder vid försummelse blev tillämpliga på luft- och fjädervapen. En effektiv kontroll av barns och ungdomars innehav och tillgång till sådana vapen skulle därmed möjliggöras. Den skulle också vara ägnad att understryka vårdnadshavarens ansvar för de ungas användning av vapnen. Mot förslaget talar å andra sidan att en licensplikt för alla luft- och fjädervapen skulle kräva en mycket vidlyftig administrativ apparat. Uppenbara svårigheter skulle också uppkomma när det gäller regleringen övergångsvis av det mycket stora antal sådana vapen — uppskattningsvis många hundra tusen — som nu finns i enskildas ägo. Vidare kan mot ett generellt licenstvång invändas att regleringen skulle träffa även vuxna personer trots att några större olägenheter veterligen inte förekommit annat än i samband med barns och ungdoms handhavande av dessa typer av vapen.

Vid en avvägning av för- och nackdelarna finner utskottet sig inte kunna tillstyrka bifall till motionärernas förslag i oförändrat skick. Angeläget är emellertid att förslagets obestridliga fördelar tillvaratas. En möjlighet härtill synes utskottet vara att innesluta även sådana luft- och fjädervapen som är mindre avancerade i den nya lagens tillämpningsområde men begränsa tillståndstvånget till att avse barns och ungdomars rätt att inneha, införa till riket eller driva handel med sådana vapen. Åldersgränsen bör enligt utskottets mening bestämmas till 18 år. Härigenom uppnås överensstämmelse med den generella åldersgränsen för att få låna vapen enligt vapenlagen samt med den föreslagna bestämmelsen i 6 § allmänna ordningsstadgan. Mer avancerade luft- och fjädervapen bör i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag vara underkastade licenstvång. Avgränsningen i fråga om vapnets farlighetsgrad bör ske så att i enlighet med 2 § 5 förslaget till vapenlag undantaget från licensplikt endast gäller sådana vapen som är avsedda för målskjutning och som har en i förhållande till andra jämförliga vapen begränsad effekt.

En lösning i enlighet med vad som sagts synes ge den önskade möjligheten till effektiv kontroll av barns och ungdomars innehav av och tillgång till luft-

och fjädervapen samtidigt som olägenheterna främst på det administrativa planet torde kunna i huvudsak undvikas. Lösningen är också ägnad att kraftigt understryka vårdnadshavarens ansvar för barns användning av vapen, vilket enligt vad ovan sagts torde vara av stor betydelse i förevarande sammanhang. Beaktas bör att den förordade ordningen inte i och för sig reglerar var skjutning med luft- och fjädervapen får äga rum. En begränsning av det fria användningsområdet synes emellertid enligt utskottets mening inte kunna undvaras om det påtalade missbruket skall kunna stävjas. De i propositionen föreslagna ändringarna i allmänna ordningsstadgan bör därför genomföras.

Mot den angivna ordningen kan givetvis invändas att den är ägnad att skapa vissa gränsdragningsproblem när det gäller leksaker. Enligt utskottets mening är denna invändning inte bärande. Redan vanligt språkbruk torde — som departementschefen i annat sammanhang framhåller — ge vid handen att leksaker av uppenbart ofarlig natur inte faller in under begreppet vapen.

I enlighet med det anförda förordar utskottet att luft- och fjädervapen inte undantas från vapenlagens tillämpningsområde samt att i 5 § vapenlagen införs ett nytt stycke vari ovan beskrivna undantag från licenstaget anges. Genom den sålunda förordade ordningen blir önskemålen i motionen 1973:2099 i denna del huvudsakligen tillgodosedda. Med hänsyn till vikten av att missbruk av dessa typer av vapen stävjas är det emellertid angeläget att tillämpningen av den föreslagna lagstiftningen noga följs, så att med ledning av praktiska erfarenheter bedömningar kan göras huruvida de av utskottet föreslagna åtgärderna är tillräckligt effektiva.

Genom utskottets ställningstagande i nu förevarande avseende aktualiseras vissa frågor om ammunition till och registrering av luft- och fjädervapen.

F. n. får enligt vapenförordningen projektiler och annan ammunition till vapen, på vilka förordningen är tillämplig, inte förvärfvas utan tillstånd. Från förordningens tillämpningsområde undantas bl. a. hagel och andra massiva kulor. I propositionen föreslås att vapenlagen skall gälla i huvudsak samma ammunition som vapenförordningen. Enligt vad utskottet erfarit torde åtminstone vissa typer av ammunition till luftgevär och luftpistoler utgöras av hagel eller massiva kulor. Huruvida även exempelvis pilar och andra liknande projektiler till luft- och fjädervapen faller utanför lagens tillämpningsområde kan framstå som i viss mån tveksamt. För undvikande av oklarheter förordar utskottet att i 4 § vapenlagen tilläggs att lagen ej skall gälla projektiler, avsedda för luft- och fjädervapen.

Enligt 47 § vapenlagen skall register föras över vapeninnehav och beslut enligt lagen. I registret avses enligt vad departementschefen anför bl. a. bli upptaget tillstånd till vapeninnehav samt uppgift om vapnets fabrikat och tillverkningsnummer. Enligt utskottets mening bör tydligt anges att registret endast skall avse sådana vapeninnehav, för vilka tillstånd fordras, och

beslut enligt lagen. Härigenom utesluts från registrering inte tillståndspliktiga innehav av luft- och fjädervapen.

Vad härefter gäller det i motionen 1973:2099 aktualiserade spörsmålet om startvapen och s.k. ollonpistoler kan utskottet i och för sig dela uppfattningen att det i viss mån är otillfredsställande att sådana vapen får anskaffas och innehas utan tillstånd, eftersom dessa vapen ofta har en utformning som gör det möjligt att efter en förhållandevis enkel ändring använda dem som ett vanligt skjutvapen. Att enbart för de undantagsfall då sådana ingrepp vidtas göra vapenlagen tillämplig på alla startvapen i deras ursprungliga skick skulle emellertid enligt utskottets mening föra för långt. Utskottet avstyrker således bifall till motionen 1973:2099 i denna del och tillstyrker bifall till propositionens förslag i motsvarande del.

Förvaring av vapen

I propositionen föreslås att den nu gällande skyldigheten för enskild person, skytteföreningar och andra liknande sammanslutningar samt vapenhandlare att vårda vapen så att det ej åtkommes av obehörig skall kompletteras med en regel av innebörd att vapen eller vital del därav samt ammunition skall förvaras under lås. Enligt 49 § förslaget till vapenlag skall rikspolisstyrelsen få meddela förvaringsföreskrifter såväl i fråga om vapen som ingår i vapenhandlares lager som när det gäller vapen och ammunition som innehas av sammanslutningar. Vapenhandlares befattning med ammunition skall liksom hittills regleras i förordningen om explosiva varor. Vidare föreslås att tillstånd att inneha eller införa vapen eller driva vapenhandel skall få förenas med föreskrift hur vapen skall förvaras. Alternativt kan tillstånd att inneha eller införa vapen förenas med föreskrift att vapnet görs varaktigt obrukbart. Slutligen skall enligt 27 § förslaget till vapenlag polismyndighet även i andra fall kunna meddela förvaringsföreskrifter om särskilda skäl talar härför.

I motionen 1973:2098 framhålls att det f. n. förekommer att tillstånd att bedriva vapenhandel förenas med villkor att vapnen skall förvaras i bankfack. Enligt motionärerna kan lämpligheten av ett sådant arrangemang ifrågasättas av flera skäl. De anser att rikspolisstyrelsen vid utfärdande av förvaringsanvisningar bör beakta att i affärslokal skall finnas möjligheter att förvara vapen på ett betryggande sätt. Yrkandet går ut på att sådana förvaringsmöjligheter skall vara en förutsättning för tillstånd att bedriva handel med vapen.

Syftet med vapenlagstiftningen är att förhindra att vapen handhas på ett brottsligt eller omdömeslöst sätt eller eljest missbrukas. Om detta syfte skall nås är det givetvis erforderligt att se till att vapen inte olovligen kommer i händerna på andra personer än dem som erhållit tillstånd att inneha vapen. Det gäller med andra ord att skapa förutsättningar för en betryggande förvaring av vapen, särskilt beträffande större förråd eller varulager av vapen. Stor vikt måste därför fästas vid frågor som sammanhänger med förvaringen av vapen och ammunition, och utskottet ser med

tillfredsställelse att propositionen innefattar skärpningar av nu gällande förvaringsbestämmelser. I anledning av motionen vill utskottet särskilt framhålla att det finns anledning räkna med att tillstånd till handel med vapen ej medges om sökanden saknar möjligheter att på betryggande sätt förvara vapen inom eller i anslutning till affärslokalerna. Redan den allmänna bestämmelsen om att vapen eller vital del därav skall förvaras under lås torde för övrigt förutsätta att tillgång finns till betryggande förvaringsutrymmen. Någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen 1973:2098 i denna del är således inte erforderlig.

Vad härefter angår enskild persons innehav av vapen kan det som departementschefen framhåller inte bestridas att krav på sådana skyddsanordningar som skulle behövas för att effektivt hindra en person som har brutit sig in exempelvis i en privat bostad för att komma åt vapen kan medföra kostnader eller andra olägenheter som ofta inte skulle vara rimliga i förhållande till omständigheterna. Enbart det förhållandet att ett vapen förvaras under det enklaste lås torde emellertid ofta hindra att vapnet blir stulet eller olovligen lånat. I vissa fall, t. ex. då det är fråga om moderna vapen till vilka man förhållandevis lätt kan anskaffa ammunition, kan det bli nödvändigt att uppställa relativt långtgående förvaringsföreskrifter om tillstånd till innehav av vapen skall kunna medges. I sådana fall kan det ofta vara ett fördelaktigare alternativ för sökanden att vapnet görs varaktigt obrukbart. För den händelse båda alternativen framstår som godtagbara från säkerhetssynpunkt synes sökanden — som departementschefen framhåller — alltid böra ges möjlighet att i förväg uttala sig om vilken lösning han själv föredrar. En sådan valmöjlighet kan vara särskilt motiverad i vissa fall när det är fråga om dyrbara vapen som i framtiden kan tänkas komma till användning, t. ex. i fall då en änka söker tillstånd att inneha sin avlidne makes jaktutrustning och därvid åberopar att utrustningen skall övergå till barnen när de nått sådan ålder att de kan få överta den.

I detta sammanhang vill utskottet något beröra frågan om förvaring av luft- och fjädervapen. Den av utskottet i föregående avsnitt förordade ordningen innebär att vapenlagen i princip blir tillämplig på dessa vapen men att tillstånd till innehav inte skall erfordras för annan än enskild person som är under 18 år. Av ställningstagandet följer att den allmänna förvaringsbestämmelsen i den föreslagna vapenlagen kommer att bli tillämplig på luft- och fjädervapen. Däremot kommer de bestämmelser enligt vilka polismyndighet får förena tillstånd med föreskrifter inte att gälla innehav, för vilka tillstånd inte erfordras. Enligt utskottets mening torde i allmänhet sådana föreskrifter inte erfordras när det gäller luft- och fjädervapen med hänsyn till att fråga är om förhållandevis ofarliga vapen vilka endast undantagsvis torde vara begärliga för andra än barn och ungdom. Ej heller torde det vara erforderligt att rikspolisstyrelsen utfärdar föreskrifter om förvaring av luft- och fjädervapen. Detta bör komma till uttryck i lagtexten. Om särskilda skäl föreligger att meddela föreskrifter kan sådana meddelas enligt 27 § i för-

slaget till vapenlag.

Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet propositionen i nu berörd del med den ändringen att i 49 § 2 vapenlagen uttryckligt undantag införes för sådana luft- och fjädervapen som är avsedda för målskjutning och som har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt.

Utlåning av skjutvapen

De i propositionen föreslagna reglerna om utlåning av skjutvapen innebär en skärpning i förhållande till vad som nu gäller enligt vapenförordningen. Reglerna föreslås gälla utlåning inte blott som f. n. från enskild person utan även från vapenhandlare och sammanslutningar. Utlåningstiden är enligt förslaget begränsad till 14 dagar. Utlåning av vapen får ske endast för samma ändamål, som innehavarens tillstånd avser, eller, om vapenhandlare lånar ut vapen till spekulant, för provskjutning på skjutbana. Låntagaren skall i princip ha fyllt 18 år. Från bestämmelsen görs vissa undantag. Bl. a. får utlåning av annat vapen än pistol, annat fickvapen, kulsprutepistol eller annat automatvapen ske till den som fyllt 15 år i fall då vapnet skall innehas och användas under uppsikt av upplåtare. Utlåning av fickvapen och automatvapen får ske endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av skytteförening eller viss annan sammanslutning om inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ. Föreligger inte de angivna förutsättningarna för utlåning är låntagaren enligt 5 § vapenlagen skyldig att inhämta polismyndighets tillstånd att inneha vapen. Vid tillämpning av utlåningsbestämmelserna får vapenhandlare anlita annan person som godkänts av polismyndighet att närvara vid provskjutning.

I motionen 1973:2098 yrkas att de regler som föreslagits för utlåning av fickvapen och automatvapen skall utvidgas till att gälla all utlåning av vapen från vapenhandlare om inte spekulanten kan uppvisa interimstillstånd från polismyndighet. Motionärerna framhåller att kravet på sådant tillstånd inte torde innebära något nämnvärt merarbete eftersom det i de flesta fall torde vara nödvändigt för vapenhandlaren att kontrollera spekulantens lämplighet hos polisen.

Möjligheten att låna skjutvapen innebär ett avsteg från principen att endast den som vid särskild prövning befunnits lämplig bör få inneha vapen. Den nuvarande ordningen ger den enskilde tillståndsinnehavaren ett förhållandevis stort utrymme att efter eget gottfinnande låna ut vapen att självständigt innehas av annan. En felbedömning av låntagarens person kan — som departementschefen framhåller — få till följd att ett vapen kommer i orätta händer. Med hänsyn härtill och mot bakgrund av den oroande ökningen av antalet våldsbrott med användning av skjutvapen är det enligt utskottets mening synnerligen angeläget att även söka skapa garantier för att någon inte genom lån kommer i besittning av vapen, vilka han inte

självständigt bör få handha. Utskottet ser med tillfredsställelse att reglerna om utlåning i propositionen föreslås bli skärpta och vill särskilt understryka värdet härav när det gäller vapen som pistoler och automatvapen. Beträffande den i motionen upptagna frågan om vapenhandlares utlåning av vapen torde visserligen kunna sägas att den som handlar med vapen i allmänhet själv är angelägen att se till att vapen utlämnas endast till pålitliga och omdömesgilla personer. Det torde dock vara svårt för honom att närmare kontrollera spekulanternas personliga kvalifikationer. För spekulanternas del torde som regel inte föreligga något beaktansvärt behov att under en längre tid på egen hand provskjuta vapen. Det kan för övrigt ifrågasättas huruvida endast den omständigheten att en person uppger sig vara spekulant på ett skjutvapen bör berättiga honom att licensfritt låna vapnet under så lång tid som 14 dagar. Med hänsyn till det anförda anser utskottet i likhet med motionärerna att beträffande all utlåning av vapen från vapenhandlare samma begränsning bör gälla som föreslås i fråga om utlåning av fickvapen och automatvapen, dvs. att utlåning utan tillstånd av polismyndighet i princip endast får ske för provskjutning i upplåtarens närvaro, såvida inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ. Undantag bör vidare gälla för sådana fall där provskjutningen sker under kontroll av sammanslutning som är berättigad att få tillstånd att inneha vapen. I sådana fall bör emellertid liksom vid utlåning i allmänhet av mer farliga vapen upplåtelsen endast få gälla den tid som går åt för provskjutningen samt för färd till och från skjutplatsen.

Beträffande motionärernas förslag att undantag från berörda regler även bör gälla om kunden kan uppvisa interimstillstånd från polismyndigheten vill utskottet erinra om att enligt de föreslagna reglerna den som vill låna vapen är skyldig att inhämta tillstånd av polismyndighet att inneha vapnet såvida inte vissa speciella förutsättningar är uppfyllda. Att vid sidan av dessa tillstånd införa någon form av interimistiskt tillstånd synes utskottet inte böra komma i fråga.

I övrigt tillstyrker utskottet i enlighet med vad ovan sagts bifall till motionen i nu berörd del.

Utskottet är medvetet om att det sålunda förordade regelsystemet kan innebära vissa praktiska olägenheter för dem som handlar med vapen. Åtgärder, som syftar till att förhindra att vapen kan åtkommas av mindre lämpliga personer, är emellertid så angelägna att de bör genomföras även om det måste ske till priset av vissa konsekvenser som från andra synpunkter kan framstå som mindre önskvärda. Det bör också vid en bedömning av vidden av de praktiska olägenheterna beaktas att någon närvaroplikt för vapenhandlare vid kundens provskjutning i många fall ej torde erfordras därför att låntagaren själv är berättigad att inneha vapen eller erhållit polismyndighets tillstånd. Vidare medger förslaget att vapenhandlaren kan låta sig representeras av någon anställd eller annan person, som godkänts av polismyndigheten.

Om den av utskottet tidigare förordade ändringen beträffande luft- och fjädervapen genomförs kommer utlåningsbestämmelserna att bli tillämpliga även på dessa typer av vapen. Någon särskild reglering beträffande utlåning av luft- och fjädervapen synes emellertid inte påkallad. Som tidigare framhållits är syftet med den föreslagna ändringen att kontrollera barns och ungdoms användning av luft- och fjädervapen. Eftersom licensplikten beträffande sådana vapen endast gäller enskild person som inte fyllt 18 år, kommer i den praktiska tillämpningen de begränsningar, som av utskottet förordats i fråga om vapenhandlare och som av departementschefen föreslagits beträffande utlåning i allmänhet, endast att gälla utlåning till barn och ungdom. Några större svårigheter torde en sådan ordning inte medföra.

I enlighet med det anförda förordar utskottet att i 22 § förslaget till vapenlag införs en ny punkt med av utskottet ovan föreslaget innehåll.

Ansvarsbestämmelserna

Enligt vapenförordningen utgör straffen för olaga vapeninnehav fängelse i högst två år eller, i ringa fall, böter eller fängelse i högst sex månader. Därjämte upptas i skilda bestämmelser straff för bl. a. missbruk av vapen, underlåtenhet att avlämna vapen och ammunition efter anmodan, otillåten ändring av vapen och otillåtet förvärv av ammunition. I straffskalan för dessa brott ingår böter eller fängelse i högst ett år. Vidare är bl. a. olaga vapenhandel samt åsidosättande av i vapenförordningen föreskrivna skyldigheter att vårda vapen och ammunition, så att de ej åtkommes av obehörig, belagt med bötesstraff dock endast såvitt avser vapenhandlare och sammanslutningar.

I propositionen föreslås att den straffskala som sedan år 1971 gäller för olaga vapeninnehav skall gälla även överlåtelse eller upplåtelse av skjutvapen till den som ej är berättigad att inneha vapnet. Med ringa brott jämföras gärning som begås av oaktsamhet. Vidare föreslås att för missbruk av vapen, överträdelse av särskilda förvaringsföreskrifter som meddelats av polismyndighet, olaga förvärv av ammunition eller underlåtenhet att avlämna ammunition efter anmodan samt olaga vapenhandel skall kunna dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Till samma straff skall kunna dömas den som uppsåtligt eller av oaktsamhet i fråga om skjutvapen och ammunition, som innehas av sammanslutning, eller skjutvapen som innehas av vapenhandlare bryter mot den i vapenlagen intagna bestämmelsen om förvaring av vapen och ammunition.

Om den av utskottet förordade ändringen beträffande luft- och fjädervapens ställning genomförs kommer vapenlagens ansvarsbestämmelser att bli tillämpliga även på handhavandet av sådana vapen. Den år 1971 beslutade skärpningen av straffet för olaga vapeninnehav var ett uttryck för uppfattningen att olaga innehav av bl. a. vapen är ett allvarligt brott. De skärpningar i förhållande till vapenförordningens bestämmelser som nu föreslås i propositionen kan sägas bygga på samma grundtanke. Under förarbetena till 1971

års ändring i vapenförordningen anförde departementschefen (se prop. 1971: 109 s. 10) att avsikten med straffskärpningen för olaga vapeninnehav inte var att också överträdelse som begåtts av rent förbiseende eller i övrigt var av bagatellartad karaktär skulle bedömas allvarligare än dittills. Om någon t. ex. utan tillstånd innehade ett äldre gevär, för vilket saknades passande ammunition här i landet, borde brottet enligt departementschefen ofta bedömas som ringa och därför kunna föranleda endast bötesstraff.

I förhållande till andra skjutvapen framstår luft- och fjädervapen oftast som mindre farliga, och de torde endast i rena undantagsfall komma till användning i samband med våldsbrott. Syftet med det av utskottet förordade systemet är inte heller främst att förebygga brott utan att förhindra att barn och ungdom av okynne eller omdömeslöshet orsakar person- och egendomsskador. I enlighet härmed torde i allmänhet olaga innehav av luft- eller fjädervapen, som har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt, eller annat straffbelagt handhavande av dessa typer av vapen få anses så pass bagatellartat att brottet bör kunna bedömas som ringa och endast föranleda bötesstraff.

I propositionen föreslås inte någon särskild straffsanktion för den enskilde vapeninnehavare som bryter mot den allmänna förvaringsbestämmelsen. Som departementschefen framhåller är det naturliga sättet att komma till rätta med brister i fråga om enskild persons förvaring av vapen att tillståndsmyndigheten utnyttjar föreliggande möjlighet att utfärda särskilda straffsanktionerade föreskrifter angående den fortsatta förvaringen av vapen. Vad gäller tillståndspliktiga vapeninnehav torde tillståndet komma att återkallas om den enskilde på ett mera flagrant sätt åsidosatt sina skyldigheter att vårda vapnet eller om det framstår som uppenbart att sådana föreskrifter skulle bli utan verkan. I vissa fall kan det dock vara till fyllest med ett påpekande om brister i fråga om förvaringen eller en erinran om möjligheten att meddela särskilda föreskrifter för att få den felande att bättra sig och förhindra ett återupprepande. Beaktas bör också att allvarigare försummelser i fråga om förvaringen av åtminstone andra vapen än mera ordinära luft- och fjädervapen i vissa fall torde kunna medföra straff enligt brottsbalken. Vad särskilt gäller luft- och fjädervapen kan framhållas att om vårdnadshavare visar försumlighet i fråga om förvaringen så att vapen åtkommes av dem som står under hans vårdnad, straffbestämmelsen i 28 § allmänna ordningsstadgan torde bli tillämplig på vårdnadshavaren. Med hänsyn till det anförda ansluter sig utskottet till uppfattningen att det ej bör införas någon särskild straffbestämmelse för enskild vapeninnehavare som bryter mot den allmänna vårdnadsföreskriften i vapenlagen.

Vad härfter angår vapenhandlares och sammanslutningars förvaring av vapen och ammunition vill utskottet framhålla att — som tidigare nämnts — vapenhandlares befattning med ammunition regleras i förordningen om explosiva varor. Enligt 31 § denna förordning åligger det den som innehar explosiv vara, dit bl. a. ammunition räknas, att förvara och handha varan så

att det föreligger tillfredsställande säkerhet för att den ej åtkommes av obehörig eller vållar skada genom antändning eller explosion. Den som åsidosätter bestämmelsen kan enligt 61 § straffas med dagsböter.

Den i vapenlagen föreslagna skärpningen av straffet för bristfällig omvårdnad om vapen som ingår i vapenhandlars lager eller som innehas av sammanslutning motiveras av det angelägna i att betona vikten av frågor som rör förvaring av vapen. Samma tankegång ligger också bakom den i propositionen föreslagna straffbestämmelsen i fråga om sammanslutnings förvaring av ammunition. I konsekvens härmed och med hänsyn särskilt till de stora kvantiteter ammunition som ofta torde förvaras av vapenhandlare anser utskottet att även den i förordningen om explosiva varor upptagna straffbestämmelsen bör skärpas. Frågan härom, som synes kunna ge anledning även till andra överväganden, bör i lämpligt sammanhang upptas av Kungl. Maj:t. Vad utskottet i denna del anfört bör ges Kungl. Maj:t till känna. Utskottet tillstyrker propositionens förslag i fråga om ansvarsbestämmelser.

Övrigt

Enligt 32 § förslaget till vapenlag får polismyndighet besluta att skjutvapen och därtill hörande ammunition skall omhändertas om det föreligger fara för missbruk av vapnet. Är faran för missbruk överhängande får polisman utan sådant beslut omhänderta vapnet och ammunitionen. Samma rätt tillkommer även vissa ordningsvakter samt personal vid bl. a. domänverket och tullverket.

I 41 § förslaget till vapenlag hänvisas till beslagsbestämmelserna i rättegångsbalken, vilka med vissa undantag skall gälla angående beslag av egendom som kan antas vara förverkad enligt vapenlagen. Polismands befogenhet att beslagta egendom skall även tillkomma den i 32 § angivna personkretsen. Bestämmelser om beslag som kan tänkas vara tillämpliga på vapen och ammunition finns förutom i nu angivna författningar även i exempelvis lagen om straff för varusmuggling och fiskeristadgan.

I 31 § lagen om rätt till jakt stadgas att om någon, som olovligen jagar på annans jaktområde, anträffas på bar gärning så får jakträttsinnehavaren eller den som äger, innehar eller vårdar marken ävensom deras anställda beslagta bl. a. vapen och ammunition. Samma rätt tillkommer i vissa fall polisman samt bl. a. vissa ordningsvakter för jaktbevakning samt personal vid tull- och domänverken.

I motionen 1973:2098 yrkas att 32 § förslaget till vapenlag skall kompletteras med en hänvisning till 31 § lagen om rätt till jakt. En sådan hänvisning skulle enligt motionärerna vara ägnad att undanröja oklarheter.

Den i 32 § förslaget till vapenlag upptagna bestämmelsen reglerar främst polisens möjligheter att vidta åtgärder till förekommande av brott. Bestämmelserna i 31 § lagen om rätt till jakt gäller ett helt annat ämne, nämligen enskild persons rätt att på jaktområde beslagta vapen m. m. Anledning att i

32 § vapenlagen hänvisa till sistnämnda bestämmelse förekommer ej. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet bifall till motionen 1973:2098 i denna del.

I övergångsbestämmelserna till vapenlagen föreslås att den som vid ikraftträdandet innehar bl. a. sådant luft- eller fjädervapen som ej omfattas av undantagsbestämmelsen i 2 § 5 och som vill behålla vapnet, skall vara skyldig att före utgången av juni 1975 ansöka om tillstånd att inneha egendomen i enlighet med vad i lagen sägs. Har ansökan gjorts inom den föreskrivna tiden skall sökanden vara fri från ansvar för att ha innehaft vapnet utan att vara berättigad därtill. Avslås ansökan skall vapnet inlösas av staten.

Enligt utskottets mening bör samma förfarande tillämpas även beträffande sådana innehav av luft- eller fjädervapen som blir licenspliktiga enligt den av utskottet förordade ordningen. I enlighet härmed förordar utskottet att punkt 5 i övergångsbestämmelserna utvidgas till att avse alla luft- och fjädervapen. Att bestämmelsen ej är tillämplig på den personkrets vilken vid utgången av juni 1975 licensfritt får inneha dessa typer av vapen torde med erforderlig tydlighet framgå av stadgandets lydelse.

Avslutningsvis vill utskottet betona vikten av att verkningsfulla åtgärder vidtas för att informera allmänheten om den föreslagna lagstiftningen. Särskilt angeläget härvidlag är — som departementschefen framhåller — en ökad upplysning om vilka risker som är förknippade med sådant handhavande av vapen som gör det möjligt för obehöriga eller barn och ungdom att komma åt skjutvapen och ammunition. Utskottet anser sig kunna utgå från att erforderlig information kommer att spridas genom justitiedepartementets försorg.

Utöver vad ovan anförts föranleder de i propositionen framlagda förslagen inte några uttalanden från utskottets sida.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

- A. att riksdagen beträffande startvapen avslår motionen 1973: 2099 i denna del;
- B. att riksdagen beträffande luft- och fjädervapen — med förklaring att propositionen 1973: 166 icke kunnat i oförändrat skick bifallas — i anledning av motionen 1973:2099 i denna del för sin del antager det i propositionen framlagda förslaget till vapenlag, såvitt avser 2, 4, 5, 6, 47 och 49 §§ samt punkt 5 i övergångsbestämmelserna, med den ändring att bestämmelserna erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

2 §

Lagen gäller ej

1. skjutvapen som har tillverkats före år 1860,

2. bultpistol som är avsedd för användning inom byggnadsindustrin,

3. skjutapparat för slakt, signalgivning, livräddning eller annat därmed jämförligt ändamål,

4. startvapen och

5. luft- eller fjädervapen som är avsett för målskjutning och som har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt.

4 §

Lagen gäller ej

1. hagel eller annan massiv kula,
2. hagelpatron eller tändhatt därtill,

3. kolsyrepatron,

4. patron- eller laddningshylsa utan tändhatt, avsedd för handvapen på vilket lagen äger tillämpning och

5. kulammunition med centralantändning, som är avsedd för jaktstudsare.

5 §

Utan tillstånd enligt denna lag får ej någon

1. inneha skjutvapen,

2. förvärva ammunition,

3. införa skjutvapen eller ammunition till riket eller

4. driva handel med skjutvapen.

Lagen gäller ej

1. skjutvapen som har tillverkats före år 1860,

2. bultpistol som är avsedd för användning inom byggnadsindustrin,

3. skjutapparat för slakt, signalgivning, livräddning eller annat därmed jämförligt ändamål och

4. startvapen.

Lagen gäller ej

1. hagel eller annan massiv kula,

2. projektil, avsedd för luft- eller fjädervapen,

3. hagelpatron eller tändhatt därtill,

4. kolsyrepatron,

5. patron- eller laddningshylsa utan tändhatt, avsedd för handvapen på vilket lagen äger tillämpning och

6. kulammunition med centralantändning, som är avsedd för jaktstudsare.

Utan tillstånd enligt denna lag får ej någon

1. inneha skjutvapen,

2. förvärva ammunition,

3. införa skjutvapen eller ammunition till riket eller

4. driva handel med skjutvapen.

Vad i första stycket sägs äger ej tillämpning på luft- eller fjädervapen, som är avsett för målskjutning och som har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt. Enskild person får dock icke utan tillstånd inneha, införa till riket eller driva handel med sådant vapen med mindre han fyllt aderton år.

Kungl. Maj:ts förslag

Om undantag från skyldigheten att inhämta tillstånd finns bestämmelser i 13, 16, 21, 22, 25 och 45 §§.

Utskottets förslag

Om undantag i vissa fall från skyldigheten att inhämta tillstånd finns bestämmelser i 13, 16, 21, 22, 25 och 45 §§.

6 §

Skjutvapen eller ammunition får ej överlåtas eller upplåtas till annan än den som *har tillstånd* att inneha vapnet eller att förvärva ammunitionen, om ej annat följer av 13, 22, 25 eller 45 §.

Skjutvapen eller ammunition får ej överlåtas eller upplåtas till annan än den som *är berättigad* att inneha vapnet eller att förvärva ammunitionen, om ej annat följer av 13, 22, 25 eller 45 §.

47 §

Polismyndighet skall föra register över vapeninnehav och beslut enligt denna lag.

Polismyndighet skall föra register över *tillståndspliktiga* vapeninnehav och beslut enligt denna lag.

49 §

Rikspolisstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om

1. vilka luft- och fjädervapen som ej omfattas av undantagsbestämmelsen i 2 § 5,

2. vapenhandlares och sammanslutnings förvaring av vapen samt sammanslutnings förvaring av ammunition,

3. registerföringen hos polismyndighet.

Rikspolisstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om

1. vilka luft- och fjädervapen som ej omfattas av undantagsbestämmelsen i 5 § *andra stycket*,

2. vapenhandlares och sammanslutnings förvaring av *andra* vapen *än sådana luft- och fjädervapen, som är avsedda för målskjutning och som har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt*, samt sammanslutnings förvaring av ammunition,

3. registerföringen hos polismyndighet.

Övergångsbestämmelser

5.

Innehar någon vid lagens ikraftträdande *sådan* luft- eller fjädervapen *som ej omfattas av undantagsbestämmelsen i 2 § 5*, ljuddämpare, instickspipa för kulgevär, pistol eller för annat dylikt fickvapen eller annan anordning som möjliggör att till ett skjutvapen kan användas annan ammunition än vapnet är avsett för och avser han att behålla vapnet eller vapendelen, är han skyldig att

Innehar någon vid lagens ikraftträdande luft- eller fjädervapen, ljuddämpare, instickspipa för kulgevär, pistol eller för annat dylikt fickvapen eller annan anordning som möjliggör att till ett skjutvapen kan användas annan ammunition än vapnet är avsett för och avser han att behålla vapnet eller vapendelen, är han skyldig att före utgången av juni 1975 söka tillstånd att inneha

Kungl. Maj:ts förslag

före utgången av juni 1975 söka tillstånd att inneha egendomen i enlighet med vad som sägs i denna lag. Har sådan ansökan gjorts inom den angivna tiden, är sökanden fri från ansvar för att han har innehaft vapnet eller vapendelen utan att ha varit berättigad därtill. Avslås ansökan, skall med egendomen förfaras på sätt som gäller för vapen för vilket tillstånd har återkallats.

Utskottets förslag

egendomen i enlighet med vad som sägs i denna lag. Har sådan ansökan gjorts inom den angivna tiden, är sökanden fri från ansvar för att han har innehaft vapnet eller vapendelen utan att ha varit berättigad därtill. Avslås ansökan, skall med egendomen förfaras på sätt som gäller för vapen för vilket tillstånd har återkallats.

- C. att riksdagen beträffande det fria användningsområdet för luft- och fjädevapen med avslag på motionen 1973: 2099 i denna del lämnar utan erinran det i propositionen framlagda förslaget till kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan, såvitt avser 6 § andra stycket;
- D. att riksdagen beträffande tillstånd att driva handel med vapen avslår motionen 1973: 2098 i denna del (yrkande 3);
- E. att riksdagen beträffande utlåning av vapen från vapenhandlare —med förklaring att propositionen icke kunnat i oförändrat skick bifallas — i anledning av motionen 1973: 2098 i denna del (yrkande 1) för sin del antager det i propositionen framlagda förslaget till vapenlag, såvitt avser 22 §, med den ändring att lagrummet erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

*Kungl. Maj:ts förslag**Utskottets förslag*

22 §

Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till annan under följande villkor, nämligen

1. Utlåning får ske endast för kortare tid, högst två veckor.

2. Vapnet får lånas ut endast för samma ändamål som innehavarens tillstånd avser *eller, om vapnet utlånas av vapenhandlare till spekulant, för provskjutning på skjutbana.*

3. Låntagaren skall ————— av upplåtaren.

4. Utlåning av ————— samma typ.

5. Om tillstånd ————— på skjutbana.

Vapenhandlare får *vid tillämpningen av denna paragraf* anlita annan person som godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till annan under följande villkor, nämligen

1. Utlåning får ske endast för kortare tid, högst två veckor.

2. Vapnet får lånas ut endast för samma ändamål som innehavarens tillstånd avser.

6. *Vapenhandlare får till spekulant, som fyllt aderton år, för provskjutning på skjutbana utlåna vapen under de förutsättningar som anges i*

4. Vapenhandlare får *därvid* anlita annan person som godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

- F. att riksdagen beträffande omhändertagande av vapen och ammunition med avslag på motionen 1973: 2098 i denna del (yrkande 2) bifaller det i propositionen framlagda förslaget till vapenlag, såvitt avser 32 §;
- G. att riksdagen beträffande straffsanktionen vid bristfällig förvaring av ammunition hos vapenhandlare ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i denna del;
- H. att riksdagen antager det i propositionen framlagda förslaget till vapenlag i den mån det inte behandlats ovan under B, E och F;
- J. att riksdagen lämnar utan erinran de i propositionen framlagda förslagen till
 1. kungörelse om ändring i förordningen om explosiva varor,
 2. kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan i den mån det inte behandlats ovan under C.

Stockholm den 29 november 1973

På justitieutskottets vägnar

ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Bergegren (s), fröken Mattson (s), herrar Ernulf (fp), Larfors (s), Johansson i Växjö (c), Nygren (s), fru Hjelm-Wallén (s), herrar Polstam (c), Schött (m), Svensson i Halmstad (s), Norrby i Gunnarskog (c), Henmark (fp), Alf Pettersson i Malmö (s) och Lövenborg (vpk).

Särskilt yttrande

vid punkten B i utskottets hemställen (luft- och fjädervapen) av fröken Bergegren (s):

Utöver vad i utskottets yttrande anförs om åtgärder för att förhindra missbruk av luft- och fjädervapen vill jag framhålla följande. Den av utskottet förordade ordningen är behäftad med vissa svagheter, och starka skäl finns enligt min mening att införa en mera långtgående reglering. Särskilt kan framhållas att åtgärder för att begränsa barns och ungdoms användning av luft- och fjädervapen kan bli illusoriska så länge som ammunition till dessa typer av vapen i enlighet med utskottets förslag får försäljas fritt. Konsekvenserna av mera långtgående inskränkningar i detta eller andra avseenden är emellertid svåra att överblicka, och jag kan därför ansluta mig till utskottets uppfattning att erfarenheter av tillämpningen av den föreslagna lagstiftningen bör avvaktas. Det är emellertid angeläget att utvecklingen på området följs med uppmärksamhet så att en effektivare lagstiftning utan dröjsmål kan komma till stånd om den nu föreslagna visar sig otillräcklig. Därvid bör beaktas att endast den omständigheten att en restriktion drabbar den i och för sig legitima användningen av skjutvapen inte får hindra åtgärder som syftar till en i hög grad önskvärd ökning av säkerheten. I sammanhanget kan ej heller förbises att även andra leksaker än luft- och fjädervapen, t. ex. pilbågar och blåsrör, kan förorsaka svåra personskador. Även utvecklingen på detta område bör enligt mitt förmenande följas uppmärksam.